

25. 4. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Čtvrtstoletí se střídavou péčí v judikatuře Ústavního soudu

Možnost střídavé péče jako jedna z forem péče o dítě byla zakotvena v právním řádu tzv. velkou novelou zákona o rodině, zákonem č. [91/1998](#) Sb., kterým se mění a doplňuje zákon 94/1963 Sb. o rodině, v roce 1998, konkrétně do ustanovení §26 zákona o rodině. Velká novela měla za cíl změnit dosavadní soudní praxi, která svěřovala děti zpravidla do výlučné péče matek. Úpravu střídavé péče následně přebírá zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, který v ustanovení § 907 stanoví: “ Soud může svěřit dítě do péče jednoho z rodičů, nebo do střídavé péče, nebo do společné péče, soud může dítě svěřit i do péče jiné osoby než rodiče, je-li to potřebné v zájmu dítěte...”

Ústavní soud i přes jedinečnost každého konkrétního dítěte se snaží dlouhodobě vyvodit zobecňující závěry a vodítka při řešení rozvržení a způsobech péče o nezletilé děti a vymezit obecným soudům kritéria, jež musí z hlediska nejlepšího zájmu dítěte vzít v úvahu při rozhodování o úpravě výchovných poměrů.

Z uvedeného ustanovení § 907 občanského zákoníku nevyplývá prioritizace některé z forem péče, když jednotlivé formy péče jsou postaveny na roveň, průlomovým Nálezem Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2482/13 ze dne 26. 5. 2014 byla potvrzena rovnost jednotlivých forem péče, když však vychází z premisy, aby dítě bylo především v péči obou rodičů, kdy svěřeni do střídavé péče by mělo být pravidlem, zatímco jiné řešení výjimkou, které vyžaduje prokázání, z jakého důvodu je v zájmu dítěte jiné řešení., aby však následným rozhodnutím, a to Nálezem sp. zn. IV. ÚS 1921/17 ze dne 21. 11. 2017, judikoval, že péči obou rodičů nelze chápat jako paušalizaci (upřednostnění) střídavé péče jakožto základního východiska při rozhodování o výchově dětí, když takové rozhodnutí ve své podstatě svědčí proti střídavé péči.

Náhled na střídavou péči se vyvíjí a postupně dochází ke konkretizaci jednotlivých kritérií, jež soudní praxe řeší. Nálezem sp. zn. III. ÚS 149/20 ze dne 31. 3. 2020 tak bylo posuzováno kritérium velké vzdálenosti, jež nemůže být jediným důvodem vylučujícím střídavou péči, aniž by byl zkoumán dopad na vývoj nezletilého a celkový kontext případu.

Rok 2022 byl z hlediska rozhodovací praxe stran střídavé péče velmi produktivním, Ústavní soud totiž dále specifikuje některé důvody, pro něž bývá střídavá péče odmítána.

Shrnujícím a zřejmě nejčastěji citovaným rozhodnutím ve věci střídavé péče byl Nález sp. zn. I. ÚS 3065/21 ze dne 3. 5. 2022, kde byla kritéria, podmiňující péči dále konkretizována. Ústavní soud však zároveň shledává, že obecný soud je povinen vždy rádě odůvodnit svůj postup a zároveň předestřít, za jakých podmínek by v budoucnu byla změna na střídavou péči v daném případě realizovatelná. Uvedený následuje Nález sp. zn. III. ÚS 928/22 ze dne 24. 5. 2022, který se vyjadřuje k zahájení školní docházky, jakožto okolnosti, jež nebrání svěřeni do střídavé péče.

Nálezem sp. zn. III. ÚS 928/22 ze dne 24. 5. 2022 a následně Nálezem sp. zn. III. ÚS 2391/21 ze dne 19. 7. 2022 byla judikována prioritizace střídavé péči i s ohledem na nástup dítěte do 1. třídy.

S otázkou možné překážky – směnného zaměstnání rodiče – se Ústavní soud vypořádává Nálezem sp. zn. I. ÚS 847/22 ze dne 9. 8. 2022.

Stereotyp o nevhodnosti střídavé péče poněkud narušuje Nález sp. zn. III. ÚS 882/22 ze dne 22. 8. 2022, když shrnuje, že institut střídavé péče směřuje k zachování základního práva obou rodičů na výchovu a péči o dítě v situacích, kdy došlo k poruše v rodinných vztazích, nezbytný zásah soudu pak není dokonalý, ale měl by být, pokud možno vyvážený. Zmiňuje důležitý apel soudu na rodiče ohledně vzájemného respektu.

Dne 8. 2. 2023 vydává Ústavní soud další rozhodnutí, a to Nález sp. zn. I. ÚS 3350/22, jímž ještě více rozvádí shrnující rozhodnutí ve věci střídavé péče z 3. 5. 2022 (I. ÚS 3065/21) když uvádí, že paušální argumenty proti střídavé péči ze strany obecných soudů neobstojí. Je nutné se vypořádat s konkrétními okolnostmi, které jsou střídavé péči na překážku. Při střídavé péči se mají soudy vyvarovat paušálních argumentů proti střídavé péči, jako je útlý věk, stabilita výchovného prostředí, adaptační náročnost střídání, špatná komunikace, vzdálenost bydlišť, pracovní vytížení, pomoc příbuzných s péčí či odmítavý postoj psychologů.

Je zřejmé, že od roku 1998 provází střídavou péči vývoj, ovšem vývoj ve smyslu další specifikace jednotlivých důvodů či kritérií pro střídavou péči. Byť zákon staví všechny formy péče na roveň, judikatura dává jasný návod soudní praxi, když upřednostňuje péči střídavou. Je pak k zamyšlení de lege ferenda, zda není načase novelizovat ustanovení §907 občanského zákoníku ve smyslu upřednostnění péče střídavé, neboť by pak soudní praxe měla postaveno na jisto, že střídavá péče je standardem, bez toho, aniž by Ústavní soud musel opakovaně řešit nikoli nepodobné záležitosti, v případech, kdy soudy dle mého názoru někdy hledají důvody a argumenty pro ponechání nezletilých ve výlučné péči jednoho rodiče, když druhý rodič, podpořen aktuální judikaturou, domáhá se následně svého práva u Ústavního soudu, jež je tak ve své podstatě nucen dále konkretizovat a rozebírat důvody svědčící pro střídavou péči.

Mgr. Kateřina Kolářová Justová,
advokátka

Valíček & Valíčková
advokátní kancelář, s.r.o.

[Valíček & Valíčková, advokátní kancelář](#)

Kanceláře **Brno**: nám. Svobody 18, Brno

Kancelář **Praha**: The Flow Building, Václavské nám. 47, Praha

Kancelář **Vyškov**: Dukelská 12, Vyškov

Kancelář **Ivančice**: Petra Bezruče 2, Ivančice

Tel.: 770 685 603

email: info@brno-advokatnikancelar.cz

Zdroje:

Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2482/13 ze dne 26.5.2014

Nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1921/17 ze dne 21.11.2017

Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 149/20 ze dne 31.3.2020

Nález Ústavního soudu sp. zn. I.ÚS 3065/21 ze dne 3.5.2022

Nález Ústavního soudu sp. zn. III.ÚS 928/22 ze dne 24.5.2022

Nález Ústavního soudu sp. zn. III.ÚS 928/22 ze dne 24.5.2022

Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2391/21 ze dne 19.7.2022

Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 847/22 ze dne 9.8.2022.

Nález Ústavního soudu sp. zn. III.ÚS 882/22 ze dne 22.8.2022

Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3350/22 ze dne 8.2.2023

Vše dostupné >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Rozdělení společného jmění manželů v případech výdělečné činnosti pouze jednoho z manželů](#)
- [Oběť znásilnění má nárok na peněžitou satisfakci](#)
- [Digitalizace AML povinností: jak technologie mění plnění povinností pro tisíce povinných osob](#)
- [\(Ne\)vypořádání předmětu řízení u soudního smíru](#)
- [Nové limity opatrovnického rozhodování v judikatuře ESLP a Ústavního soudu](#)
- [Mimosmluvní odměna při společném zastupování více osob](#)
- [Nepřiznané koalice](#)
- [Společnost s podíly 50:50 – právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost – prokura](#)
- [Jak nastavit smlouvy s dodavateli podle nové právní úpravy kybernetické bezpečnosti?](#)
- [Vada koupené věci – kdy zjištěné nedostatky zakládají kupujícímu práva z vadného plnění a kdy nikoliv?](#)